

Tiilikka-päätöksen täytäntöönpanosta hallituksessa ja valtuustossa

Tuomme esiin näkökohdat, jotka voivat vaikuttaa kunnanhallituksen työjärjestyksessä siihen, syntyykö täytäntöönpano laillisessa järjestyksessä.

Kokonaisuus on sekä vanhan valtuuston päätöksen täytäntöönpanoa että määrärahan osalta täytäntöönpanosta osittain erillinen asia.

Ongelmallinen dilemma: Vanhan valtuuston päätöksen täytäntöönpanosta ei voi valittaa. Mutta toisaalta perusteettomasti ei voi jäädä kunnanhallituksen jäseniä käsittelemästä esitystä uuden määrärahan varaamisesta hankintaa varten. Nämä ovat luonteeltaan eri asioita, vaikkakin on niin, että vasta määrärahan varaaminen valtuustossa mahdollistaa vanhan valtuuston päätöksen toimeenpanon.

Esteelliset kunnanhallituksessa budjettimäärärahan varaamisessa voivat olla **eri henkilöt** kuin muilta osin vanhan valtuuston päätöksen täytäntöönpanossa. Ettei syntyisi epäselvyyttä **kunnanhallituksessa esteellisten piirin tarpeettomasta laajentamisesta** määrärahan käsittelyyn, esitämme esittelijän ja puheenjohtajan ynnä kunnanhallituksen harkittavaksi seuraavanlaista käsittelyjärjestystä:

1. Käsittelyjärjestyksestä päättäminen kokouksen alussa:

Esittelijä voisi esittää ja kunnanhallitus voisi päättää, että esitys määrärahasta käsitellään eri pykälässä kuin muu hallinto-oikeuden päätöksen toimeenpano. Pykälien otsikko voisi olla muuten samanlainen, mutta määrärahan esittämispykälässä otsikko voisi olla esim: ” Itä-Suomen hallinto-oikeuden ratkaisun täytäntöönpano **määrärahan osalta** (2775/2025)”. **Uudesta käsittelyjärjestyksestä päättäisi kunnanhallituksen normaali kokoonpano.**

Näin muodostuvien **kahden pykälän** selostukset ja pohjaesitykset päivitettäisiin vastaamaan pilkottua käsittelyjärjestystä. Tällä tavoin toimien **esteelliset voitaisiin todeta erikseen** päätettäessä määrärahaesitystä ja muuta täytäntöönpanoa.

Perustelemme tällaista proseduuria sillä, että vanhan valtuuston päättämää määrärahaa osakkeiden ostoon ei ole hallinto-oikeuden päätökseen sisältyvänä olemassa lainkaan. **Kysymys on aivan uudesta määrärahasta**, jolloin esteellisten piiri ei ole enää kytkettävissä valittajiin. Toinen perustelumme on, että jos kokonaan uuden määrärahan varaaminen koplataan yksinomaan Hao:n päätöksen toimeenpanoksi, **syntyy menettelystä valitusperuste** (määrärahaesityksen tekoon estetään osallistumasta kunnanhallituksen jäsenet, jotka eivät olisi esteellisiä). Tämä **valitusperuste ei liity täytäntöönpanoon**, vaan aiheettomaan jääväämiseen kunnanhallituksessa.

Päättäjien piiriä ei saisi näkemyksemme mukaan kaventaa budjettiasiaan sillä perusteella, että määrärahan myöntäminen valmisteluineen hallituksessa (on valituskelpoinen asia) on tosiasiallinen kytkös vanhan päätöksen täytäntöönpanoon (ei valitusoikeutta).

Kuntaliiton lakimiehen lausunto tukee perusteluamme: ”-- **Jatkokäsittelyssä, eli kun valtuustossa esim. uudestaan myönnetään määrärahoja talousarviovuodelle 2026 ko. kauppaa varten, kyse ei kuitenkaan enää ole ko. valitusasian käsittelystä, vaan uudesta määräraha-asiasta, jolloin em. tulkinta** (viitataan valittajien esteellisyyteen, huom.) **ei enää päde.**

2. Tarve muotoilla päätösesitys uudelleen

Käsittelyn pohjana on kunnanjohtajan esitys: ” Kunnanhallitus päättää: -- määrätä, että valtuuston 30.9.2024 § 24 päätöksen **täytäntöönpano käynnistetään viipymättä,** vuokrasopimus valmistellaan valtuuston päätöksessä esitettyjen periaatteiden mukaisesti ja osakkeiden hankinnan käytännön toteutustoimet valmistellaan—”

Tähän kappaleeseen tulisi lisätä ”**kun valtuuston myöntämä määräraha osakkeiden hankintaan on saanut lain voiman**”.

Perustelemme lisäystä sillä, että kunnanhallituksen päätös välittömästä toimeenpanosta on laiton ennen määrärahan myöntöpäätöksen tultua lainvoimaiseksi. Lisäksi on huomioitava, että täytäntöönpanoa suoritettaessa tulee myös varautua päätöksen mahdolliseen kumoutumiseen (vaikkapa valmisteluun sisältyvä muotovirhe kunnanhallituksessa).

3. Sopimusluonnosten esittäminen kunnanhallitukselle ennen täytäntöönpanon käsittelyä kunnanhallituksessa

Esitämme, että kunnanhallitukselle esitellään ennen toimeenpanon käsittelyä **sopimusluonnokset**, joka aiotaan tehdä osakkeiden hankinnan täytäntöönpanossa (hankinta- ja vuokraus).

Perustelemme tätä sillä, että kunnanhallitus valvoo kunnan tekemiä sopimuksia ja valtuuston päätösten täytäntöönpanon oikeellisuutta. Jos kunnanhallitukselle esitetään välitöntä toimeenpanoa, **sopimusten täytyy olla valmiina.** Kunnan johtoa on myös pyydetty varmistamaan, että sopimukset ovat syntymässä niillä ehdoilla, joilla ne alun perin on sovittu.

Sopimukseen tulee olla kirjattuna Kuntaliiton lakineuvonnan ohje: ”**Yksityisoikeudellisissa oikeustoimissa** itse sopimukseen **liitetään usein lykkäävä ehto**, jonka mukaan sopimus tulee **kuntaa sitovaksi** vasta kun sen hyväksymistä koskeva päätös on saanut lainvoiman. Tällöin hallinnollinen täytäntöönpanopäätös voidaan tehdä ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista. Kun nyt seuraavaksi mietitte vuokrasopimuksen ehtoja, kannattaa siten mahdollisesti sopimusehdoissa jotenkin ottaa kantaa päätösten, jotka ovat tarpeen sopimuksen hyväksymiseksi, lainvoimaisuuteen ja täytäntöönpanoon.”

Vanhan valtuuston päätökseen sisältyy kohtia, joilla voi olla vaikutusta mm. lopulliseen kauppahintaan. Laadittavien sopimusten läpikäynnillä kunnanhallituksessa täytäntöönpanon

yhteydessä voidaan varmistua, että **kauppahinnan lopullisessa määräytymisessä ja vuokran määrästä ei ole tulkinnan varaa** osapuolten välillä. Mielestämme kunnanhallituksen **vakiokokoonpanon** tulisi voida osallistua sopimusten sisällön käsittelyyn, koska se voi joutua myöhemmin ottamaan kantaa mahdollisiin sopimuserimielisyyksiin.

Yhteistyöterveisin,

Tiinä Föhr ja Ilkka Roininen